

Etika: 6. Na konci života - III. Konečným etickým problémem je, zda budeme čekat na smrt

Konečným etickým problémem na konci života je, zda na smrt čekáme, nebo ji naopak urychlíme. Etika umírání z konzervativního pohledu jižních baptistů. David Gushee argumentuje pro pasivní eutanazii a proti aktivní eutanazii.

Etika

Na konci života - III. Konečným etickým problémem je, zda budeme čekat na smrt

Toto je třetí díl ze čtyřdílné série o etice na konci života.

Konečným etickým problémem na konci života je, zda na smrt čekáme, nebo ji naopak urychlíme. Kolem této otázky se vyvinula obrovská a někdy matoucí debata v etice, právu a zdravotní péči. Podívejme se, jestli to lze zjednodušit.

Jak jsem poznamenal, moderní životní podmínky ve vyspělých společnostech značně prodloužily průměrnou délku lidského života. Nemoci a podmínky, které by jednou zabily lidi, se ukázaly být porazitelné. Lidé žijí mnohem déle. Ale nakonec se mysl a tělo opotřebují a smrt přijde na každého.

Podle mých zkušeností paradigma *stavu/diagnózy/léčby* v moderní zdravotní péči prodloužily věk dožití. Lékaři hledají, co je „špatného“ na osobě/pacientovi, přijdou s diagnózou a nabídnou možnosti léčby. To, co moderní lidé postupně zjistili, je, že po nějaké době už tyto léčby nemusí stát za potíže, které přinášejí. Šel bych dále a řekl bych, že po nějaké době *stav/diagnózu/léčbu* už ne vždy cítíme jako správné paradigma.

Je zde člověk, který je velmi starý a jeho tělo se opotřebovává. Následkem je tělesné zhroucení nebo vypnutí systému v důsledku extrémního stáří. Na extrémní stáří neexistuje léčba. V takových případech je někdy nejlepší přerušit různé do značné míry marné léčby a přejít k postoji, který člověku pomůže připravit se na smrt. Pacient může zemřít o něco dříve, protože řekněme, že jeho rakovina již není léčena chemoterapií. Ale stejně brzy zemřou a léčba způsobuje více utrpení, než prevence.

Toto rozhodnutí přerušit léčbu, když bylo možné pokusit se léčit nemoc dál, se dříve nazývalo „*pasivní eutanazie*“. Nyní jsem přesvědčen, že toto rozhodně není užitečné označení. Nejjednodušším a nejpřesnějším popisem možná zůstává staromódní fráze „*nechat přírodě volný průběh*“.

“Možná, že nejstarším a nejpřesnějším popisem zůstává staromódní fráze ‘nechat přírodě volný průběh’.”

Rozhodnutí nepokusit se zasáhnout a nepoužít špičkovou medicínu a technologii je často nejlepší a ve většině případů není morálně vůbec závadné. Uznává, že smrt přichází k nám všem. Zastavení boje proti tomu či onomu diagnostikovanému stavu je často krokem směrem k důstojnosti, lidskosti a zmírnění utrpení.

Řekněme tedy, že necháme přírodě volný průběh a člověk se začne **ubírat** směrem ke smrti. Ve většině případů tento proces chvíli trvá. Ani nemocné nebo extrémně staré staré tělo se nevzdává okamžitě. Existuje proces umírání. Může to trvat měsíce, týdny nebo dny. Přestože se detaily a načasování liší, tyto poslední týdny nebo dny jsou vždy obtížné a někdy hrozné, a to jak pro umírající osobu, tak pro členy rodiny, kteří je doprovázejí.

Starověké židovské a křesťanské tradice zakázaly jakékoli urychlení tohoto procesu kvůli víře, že Bůh nám nedovoluje, abychom byli těmi, kdo ukončí lidský život. Více o tom řeknu později, ale prozatím chci poznamenat pozoruhodné omezení, které tato tradice vytváří. V naší přítomnosti umírá osoba, kterou milujeme. Jejich mysl a tělo se zavírají. Ztrácejí zájem o jídlo. Nakonec ztratí zájem o pití. Jejich tělo se začíná výrazně a znepokojivě měnit. Mohou zažít časy velké nouze a rozrušení. Někdy se duševní nebo fyzická bolest může stát akutní. Pro rodinu jsou chvíle velkého smutku, strachu a možná i hrůzy. Poslední týden nebo dva se může zdát, že to trvá měsíce.

Ačkoli všichni trpí, ačkoli umírajícímu člověku zbývá jen malá nebo žádná kvalita života, přestože se stanou naprosto neschopnými se bránit nebo dokonce vyjádřit svůj názor, to, co my ostatní rozhodneme udělat, je ... v podstatě nic. Držíme bdělost. Počkáme. Modlíme se. Masírujeme jim záda. Zpíváme jim. Zůstáváme vzhůru. Počkáme ještě. S pilulkou nebo injekcí nebo rukou přes ústa a nos by mohli být pryč. Ale my *to* neuděláme. Čekáme ještě dál. Nakonec, když sami zemřou, teprve potom, je konec.

„*Aktivní eutanazie*“ je termín, který byl dán pro odmítnutí čekat – pro aktivní urychlení smrti na konci života. Pokud si pacient přeje aktivní eutanazii, někdy se tomu říká „*dobrovolná aktivní eutanazie*“ nebo „*asistované umírání*“. „*Lékařem asistované umírání*“ je výraz, kdy lékař někomu pomůže uspišit smrt, pokud se smrt žádá a stát to dovoluje. Pokud je to, na co ten člověk zemře, cokoli, co jsme udělali, abychom zasáhli a urychlili jeho smrt, jsme v zóně asistované sebevraždy.

“Věřili jsme, že naším lidským úkolem je nést umírající poslední temnou noc, doprovázet je, dokud nevydýchnou naposledy, aniž bychom udělali cokoli, abychom to urychlili.”

Nyní, když to některé naše společnosti začaly opouštět, se vyjasňuje pozoruhodná povaha naší dřívější (a pro mnohé z nás i naší současné) morální zábrany. Věřili jsme, že není správné, aby jakákoli lidská bytost zasáhla smrtí umírající osobu. Věřili jsme, že naším lidským úkolem je nést umírající poslední temnou noc, doprovázet je, dokud nevydýchne naposledy, aniž bychom udělali cokoli, abychom to urychlili.

Právě tato zdrženlivost je nyní v určitých lokalitách **zpochybňována** nebo byla opuštěna v právu a/nebo etice.

Zde, kde píšu, ve státě Georgia ve Spojených státech, nemají občané v této záležitosti žádný výběr, protože aktivní uspěchání smrti umírajícího člověka je zde jednoduše považováno za vraždu. Ale na jiných místech, včetně Nizozemska a několika států USA, se od této právní normy upustilo.

Zda k tomu dojde, je konečný etický problém konce života. Věřím, že přijetí aktivní eutanazie je velkou chybou. Ale chce to trochu více křesťanské etiky, abych vám ukázal, proč tomu věřím. Na to bude zaměřen můj poslední příspěvek v této sérii.

[David Gushee](#)

David Gushee

David Gushee

David P. Gushee M.Div., M.Phil., Ph.D. je přední křesťanský etik. Působí jako významný univerzitní profesor křesťanské etiky na Mercer University a je bývalým prezidentem The American Academy of Religion and The Society of Christian Ethics. Je autorem knih *Kingdom Ethics*, *After Evangelicalism*, and *Changing Our Mind: The Landmark Call for Inclusion of LGBTQ Christians*. On a jeho manželka Jannie žijí v Atlantě. Další informace: davidpgushee.com nebo [Facebook](https://www.facebook.com/davidpgushee).

Články této série:

[Etika: 4. Na konci života – I. Jak medicína a technologie změnily kontext umírání](#)

[Etika: 5. Na konci života – II. První otázkou není, kdo rozhoduje, ale kdo doprovází](#)

[Etika: 6. Na konci života – III. Konečným etickým problémem je, zda budeme čekat na smrt](#)

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)